

Послуги державної служби невідчутні, тобто їх неможливо вивчити, поглянути, а їх наслідки можна спрогнозувати лише з певною мірою точності. Звертаючись в орган державної влади, не можна заздалегідь визначити яким буде якість послуги, що надається, наскільки воно відповідатиме нашим вимогам і чеканням.

Державні органи володіють монополією на надання послуг у сфері державної служби, що фактично виключає розвиток конкуренції в цій сфері. Це негативним чином позначається на ефективності діяльності органів державної влади.

Ефективність функціонування державної служби як публічної послуги можна розглянути через досягнення основної мети державної служби – підвищення рівня життя населення [2, с. 35].

Розглядаючи питання про дороги підвищення ефективності державної служби, можна запропонувати наступні заходи.

Посилення взаємодії між державною службою і суспільством. Необхідно підсилити контроль з боку суспільства за функціонуванням органів державної влади, постійно інформувати населення про поточну діяльність державної служби. Дуже поважно зробити державну службу доступнішою для населення в плані конкурсного заміщення посад державної служби, а також роботи із заявами і зверненнями громадян.

Приділення основної уваги вдосконаленню процесу надання послуг, а не вдосконаленню людей і організаційної структури. Дуже часто причину низької ефективності роботи державних службовців бачать в їх недостатній компетентності або професіоналізмі, а також в недосконалій структурі органів державної влади. Як правило, на практиці зміна оргструктури і перестановка кадрів в державних органах ні до чого не приводить. В даному випадку необхідно переглянути сам процес діяльності і ухвалення рішень в органах державної влади.

Упевненість, що запобігання проблемам краще, ніж реагування на них. Державна служба повинна оперативнo реагувати на всі зміни, що відбуваються в суспільстві, і запобігати можливим негативним наслідкам цих змін, що дозволило б скоротити витрати на їх ліквідацію, а отже, підвищити ефективність діяльності державної влади.

1. Глухов В. В. Менеджмент: Учебник / Глухов В. В. – СПб., 1999. – 360 с.

2. Акулич М. М. Государственные и муниципальные услуги и качество жизни населения / М. М. Акулич, М. В. Батырева // Sociologie Cloveka. – 2016. – № 4. – С. 35 – 38.

Олександр ІГНАТ
*аспірант кафедри менеджменту
та управління проектами
ДРІДУ НАДУ*

МІЖМУНІЦИПАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ЄВРОПІ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

У Європейському Союзі одним із основних завдань регіональної політики є забезпечення сталого розвитку територій і подолання диспропорцій, які особливо відчужаються, якщо розглядати рівень соціально-економічного розвитку міських та прилеглих сільських громад [1]. Одним з механізмів реалізації цього завдання є міжмуніципальне співробітництво, що дозволяє досягати належного рівня розвитку територій і забезпечити надання кращих та якісних послуг в умовах постійного зростання потреб, впливу викликів ринку та суспільного попиту [6; 7].

Основними формами організації співробітництва територіальних громад, які застосовуються в країнах ЄС і вже є інституціолізованими в Україні, є об'єднання (укрупнення) громад і організація міжмуніципального співробітництва на договірних засадах. У обох підходів є свої переваги і недоліки, в кожній окремій країні ЄС ефективність кожного з двох типів інструментів організації співробітництва є дещо різною – в Швеції, Данії, Фінляндії, Нідерландах, Сполученому Королівстві Великої Британії, Польщі, Німеччині об'єднання принесло позитивні результати, хоча і «звичайне» міжмуніципальне співробітництво в цих країнах було також ефективним. Наявним є також дуже багатий досвід організації співробітництва дрібних громад-комун у Франції [1]. У Франції існує понад 36 тис. комун, і всі спроби держави до їх злиття закінчилися невдачею. Після прийняття відповідних законів сформовано на добровільній основі 2 573 об'єднання комун, в які увійшли 90 % їх загальної кількості. У цих комунах проживає 85 % населення Франції [4].

Одним з видів, міжмуніципального співробітництва в країнах ЄС є розвиток співробітництва міських та сільських територій, що активно стимулюється на локальному, регіональному, національному та транснаціональному рівнях, оскільки сприяє зменшенню диспропорцій соціально-економічного розвитку територіальних громад, особливо в розрізі «центр-периферія», що є одним із завдань європейської регіональної політики зближення на 2021-2027 роки (Regional Development and Cohesion Policy 2021-2027) [5].

Разом з тим, відсутність поширених практик міжмуніципального співробітництва у Східній та Південно-Східній Європі експерти пояснюють такими факторами: браком культури співробітництва,

відсутністю розуміння юридичних механізмів та побоюванням того, що політична ціна такого співробітництва виявиться занадто високою. Саме тому Рада Європи приділяє велику увагу питанням розвитку міжмуниципального співробітництва, адже співпраця між органами місцевого самоврядування є притаманною саме децентралізованій територіальній адміністративній системі. У відповідній Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи наголошується, що чим вищою є ступінь автономії органів місцевого самоврядування, тим більше вони потребують співпраці і тим більше вони можуть співпрацювати [3].

У дослідженні Н. Костіної проаналізовано діяльність європейських інституцій та інших міжнародних організацій (насамперед, Ради Європи, Європейського Союзу, Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ), Організації Об'єднаних Націй тощо) з питань забезпечення розвитку співробітництва територіальних громад. Зазначено, що ці організації не тільки розробили відповідну міжнародну нормативно-правову базу та методичне забезпечення розвитку співробітництва територіальних громад, а й надають усебічну підтримку (експертну, інституційну, фінансову тощо) щодо реалізації проектів міжмуниципального співробітництва територіальних громад в Україні [2].

Автори посібника «Розвиток міжмуниципального співробітництва: вітчизняний та зарубіжний досвід» [3] відзначають, що міжмуниципальне співробітництво налагоджене у Вірменії, Польщі, Португалії, Македонії, Узбекистані. В Іспанії в об'єднання (синдикати) комун входить половина їх загальної кількості. Цим синдикатам держава гарантує більш сприятливий режим надання інвестицій, ніж окремим комунам. Широко розповсюджені добровільні об'єднання низових ланок адміністративно-територіального устрою у приміських зонах столиць та інших мегаполісів (ФРН, Іспанія тощо). Договірні відносини виключають тут диктат центру і забезпечують баланс інтересів всіх громад. У Польщі місцеві об'єднання груп муніципалітетів створювались для того, щоб створити можливість освоєння коштів з фондів ЄС. Об'єднання громад Верхня Раба та Кракова було створено для вирішення проблеми забруднення водних ресурсів у басейні річки Раба. Планувалося побудувати заводи для обробки стічних вод та санітарні водогони. Завдяки створенню згаданих «об'єднань» муніципалітети змогли подати заявку на отримання коштів, обсяг яких був би занадто великим для одного муніципалітету.

У публікації Інституту громадянського суспільства щодо світової практики організації міжмуниципального співробітництва в форматі «місто-село» [1] зазначено, що одними з найбільш «цитованих» прикладів успішної реалізації міжмуниципального співробітництва в Європі є досвід міст Барселона, Мадрид та Ла-Корун'я в Іспанії. Також автори визначають актуальність та можливість імплементації на території України кращих практик територіального розвитку громад, які характеризуються не лише будівництвом поселень урбаністичного типу,

але і розвитком певних функціональних складових, зокрема, приклади створення міні-ферми органічного землеробства у Великому Парижі. Також подано опис успішних практик розвитку функціональних територій в громадах Польщі, де реалізація політики зближення і інтегрованого інвестування здійснюється разом із застосуванням інструментів міжмуниципального співробітництва у вигляді укладених угод між громадами або шляхом утворення об'єднань.

У огляді [1] акцентовано також на тому, що для реалізації європейської політики інтегрованого територіального інвестування (Integrated Territorial Investments) виділяються функціональні урбанізовані території, в розвиток яких, власне, інвестиції і здійснюватимуться. Межі функціональної території не співпадають з адміністративними, а визначаються фактичною протяжністю взаємозв'язків (господарських, демографічних, соціальних, екологічних тощо), які дозволятимуть розглядати умовне об'єднання територіальних одиниць як цілісну систему.

У країнах з успішно функціонуючою системою міжмуниципального співробітництва (Франція, Італія) існує національна політика його стимулювання [4]. Органи місцевого самоврядування починають співпрацювати добровільно, але належні правові рамкові умови та фінансову підтримку з боку держави збільшують мотивацію до співробітництва. Таким чином, для реалізації в Україні підходів сучасної європейської політики зближення і розвитку для міжмуниципального співробітництва необхідними є визначення спільних точок взаємодії, спільних ланцюгів доданої вартості і цінностей, які дозволятимуть розглядати території, що взаємодіють як цілісну систему.

Список використаних джерел

1. Концептуальні засади організації міжмуниципального співробітництва в форматі «місто-село»: світова практика / Інститут громадянського суспільства. – 2019. – Режим доступу : <https://www.csi.org.ua/partnerstvo-mizh-miskymy-ta-silskymy-terytorialnymy-gromadamy-yak-efektyvnyj-instrument-mistsevogo-ekonomichnogo-rozvytku/kontseptualni-zasady/>.
2. Костіна Н. А. Розвиток співробітництва територіальних громад в умовах реформування місцевого самоврядування в Україні : дис... к-та наук з держ. упр. : 25.00.04 / Костіна Надія Анатоліївна ; Класичний приватний ун-т. – Запоріжжя, 2017. – 227 с. – Режим доступу : http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/.
3. Розвиток міжмуниципального співробітництва: вітчизняний та зарубіжний досвід : посіб. / під ред. В. В. Толкованова. – Київ : Крамар, 2011. – 261 с.
4. Співробітництво територіальних громад (міжмуниципальне співробітництво – ММС) : навч.-практ. посіб. / за заг. ред. В. В. Толкованова. – Київ, 2016. – 159 с.

5. Regional Development and Cohesion Policy 2021-2027. – Access mode : http://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2018/06/06-08-2018-regional-development-and-cohesion-policy-2021-2027.

6. Hulst R. Inter-Municipal Cooperation: A Widespread Phenomenon / R. Hulst, A. van Montfort // Intermunicipal Cooperation in Europe ; edited by R. Hulst and A. von Monfort. – Dordrecht : Springer, 2006. – pp. 1–22. – Access mode : https://link.springer.com/chapter/10.1007/1-4020-5379-7_1.

7. Working Together. Intermunicipal Cooperation in Five Central European Countries / ed. by P. Swianiewicz. – Open Society Foundations : Budapest, 2011. – 346 p. – Access mode : http://pdc.ceu.hu/archive/00006996/01/LGI_Working-Together-Intermunicipal-Cooperation_2011.pdf.

Марія КАРНАУХОВА

*молодий науковий співробітник,
аспірант кафедри публічного управління
та адміністрування ІПК ДСЗУ*

ЕВРИСТИЧНІСТЬ ТЕОРІЇ НАРАТИВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ІДЕНТИЧНОСТЯМИ

Однією з найважливіших тем у сучасному суспільствознавстві загалом, і управлінській науці зокрема, є тема ідентичності і усвідомлення суті соціалізації як активного конструювання ідентичності. Функція ідентифікації реалізує потребу людей в усвідомленні своєї групової приналежності. Завдяки соціальним механізмам ідентифікації індивід вбудовується у формально-інституційний простір суспільства. Не випадково Ф. Фукуяма, фіксуючи феномен «підйому політики ідентичності» і домінуючу роль концепції «політики ідентичності», зазначає, що «сьогодні політика менше за все визначається економічними чи ідеологічними проблемами, а більше – питаннями ідентичності» [3].

Мультикультуралізм стає візією суспільства, подрібненого на невеликі групи, що вимагають визнання власної ідентичності. Реальність свідчить, що європейська ідентичність поки що перебуває у слабкій стадії її становлення, як і реалізація ідеї цивілізаційної ідентичності на тлі процесів, що відбуваються в ЄС та в усьому англосаксонському західному світі. Проте стурбованість щодо ідентичності зіштовхнулася із необхідністю громадського дискурсу, а політика ідентичності, вочевидь, потребує оновленої дослідницької парадигми.

Проблема ідентифікації публічності, як і проблема особистісної ідентичності, приречена до антиномічності. Або ми вважатимемо суб'єкта публічної дії постійно ідентичним самому собі, або сприйматимемо самоідентичного суб'єкта як ілюзію. Послугуємося висновком П. Рикера щодо того, як людська самість може уникнути

цієї дилеми. Справа в тому, що суб'єкт не пізнає себе без посередника, а виключно через нього – через іншого, через знаки культури, якими наділяють світ інші. Не випадково вагоме місце у всіх філософських роздумах про ідентичність займає проблема конституючої ролі іншого для формування колективної ідентичності. Зняти вищеозначену суперечність було покликано введено П. Рикером поняття «нарративної ідентичності».

П. Рикер протиставляє синхронічну ідентичність (набору дискретних атрибутів) діахронічній ідентичності (унікальній індивідуальній історії). Під цим поняттям він розуміє таку форму ідентичності, до якої «суб'єкт здатен прийти через нарративну діяльність, результатом якої є життєва історія.» [1, с. 19]. Наратив у філософії Рикера виступає як те, що пов'язує індивіда з самим собою, вписує його в пам'ять та проектує. Цілісність, автономність, творча сутність людини розглядається ним як нарративна ідентичність. Відповідь на питання, ким є певна людина, по суті, означає відповідь на питання про те, які події відбувалися в її житті і якою була її реакція на них. Кожний розповідає про те, що з ним відбувалося, щоб показати, хто він є. В цьому значенні «хто» еквівалентно своїй «власній історії» [1, с. 112]. При цьому нарративна ідентичність не просто одна з можливих форм ідентичності, нарративність складає необхідний аспект будь-якої ідентичності, тому що лише форма оповіді дозволяє помислити поєднання сталості і несталості, їх життєвий зв'язок. Поняття «життєвого зв'язку» характеризує єдність життєвої історії; як таке воно відсилає до темпорального виміру ідентичності. Наративність є необхідним елементом ідентичності.

Зрештою особистісна ідентичність у Рикера не є якоюсь природною даністю свідомості, вона є результатом опосередкування нарративами як різноманітними моделями оповідуваної конфігурації дії. Тільки за допомоги оповіді конститується певне ставлення людини до себе.

Завдяки наявності нарративної ідентичності можна розглядати нації, народи, класи, різного роду співтовариства як утворення, що взаємно визнають одне, визнають кожного тотожним собі і одним – іншим.

Загально кажучи, ідея нарративної ідентичності Рикера полягає у віднаходженні в здатності оповідування забезпечити поняттєві засоби, необхідні для того, аби зробити інтелігібним той смисл, в якому індивід може зрозуміти себе як автора своїх дій. Не буває розуміння себе, не опосередкованого знаками, символами, текстами. Розуміння себе співпадає з інтерпретацією, яка застосовується до цих опосередковуючих текстів. Наративна ідентичність це та модальність, в якій ми розуміємо себе, розуміючи тексти, тобто будучи здатними застосувати прочитане оповідання до свого власного життя і віднайти у ньому ресурси, необхідні для її зрозуміння. Людина конститується в ході свого самоопідування і самодослідження свого життя. У випадку нарративної ідентичності ми отримуємо культурне опосередкування доступу до себе.